

Plan för drogförebyggande aktiviteter 2017

1. Inledning

Sedan 1985 har det anordnats skolavslutningsarrangemang i centrum med nykterhetstävlingar, discon och live-musik i syfte att erbjuda drogfria aktiviteter för Varbergs unga. Många unga har varit engagerade under årens lopp. De senaste årens arrangemang har inte lockat vare sig delaktighet eller intresse från de unga utan fritidsledarna har fungerat mer som ”underhållnings-arrangör” med vikande besöksantal. Trenden att vara i stan på skolavslutningskvällen har brutits och ungdomarna väljer snarare nu att hitta på aktiviteter hemma hos varandra eller i mindre grupper. Vid skolstarten 2014 skedde den uppmärksammade nollningen på PS gymnasiet där flertalet unga blev rejält berusade och flera fick uppsöka sjukvården. Den utvecklingen har lett till att hitta nya arbetssätt kring att erbjuda meningsfulla aktiviteter vid skolavslutning, under sommaren, vid skolstart och helger som självklart också är alkohol- och drogfria. Inför skolavslutningen 2015 provades ett nytt sätt att arbeta med ett större helhetsgrepp på hela sommarens aktiviteter vilket har visat sig fungerat bra och liknande upplägg genomfördes under sommaren 2016. Inför 2017 ser vi ett behov av att fördela aktiviteter under större delen av året för att täcka upp s.k ”risk-dagar och helger under året”.

Sedan flera år har folkhälso- och trygghetsrådet gett förvaltningarna i uppdrag att gemensamt bidra till skolavslutningen med en summa pengar. Dessa förvaltningar är barn- och utbildningsförvaltningen (buf), socialförvaltningen (soc), kultur- och fritidsförvaltningen (kof) och region Halland Varbergsnämnden (rh). För 2017 ges nu följande förslag beskrivet i denna aktivitetsplan. Till detta arbete bidrar varje part med en summa om 50 tkr.

2. Bakgrund

2.1 Nationell ANDT-strategi

Regeringen har tagit fram en övergripande strategi för ANDT- arbetet och satt mål för ANDT-politiken. Det övergripande målet är:

”Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och med ett minskat tobaksbruk”

Slutsatser från regeringens tidigare strategiperiod mellan 2011-2015 var:

- Positiv trend bland ungdomar, men alltför många konsumerar alkohol och tobak.
- Alkohol- och tobaksbruket visar socioekonomiska och demografiska skillnader.
- Cannabisbruket bland unga är generellt stabilt, men sociala och regionala skillnader finns.

2.2 Lokalt arbete

På lokal nivå, d v s kommun-nivå, behövs kunskap om hur omfattningen ser ut av bruk och missbruk av alkohol och droger. I Varberg görs vartannat år en drogvanundersökning bland unga som ger en bild av nuläge och utveckling inom området.

Sammanfattningsvis visar undersökningen:

- Trenden med minskad andel unga som avstår från att dricka alkohol fortsätter
- Andel rökare på gymnasiet är hög, medan andelen i åk 9 är relativt låg
- Var femte elev i gymnasiets åk 2 har föräldrar som förser dem med alkohol
- Samband syns då 37 % av *dagligrökarna* eller *nästan dagligrökare* i undersökningen även någon gång använt narkotika

Ett relativt gott resultat med positiva trender, vilket delvis tros vara ett resultat av ett långsiktigt systematiskt förebyggande arbete på alla nivåer; nationellt, regionalt och lokalt.

Inom ramen för arbetet i nätverket Trygg i Varberg görs ett antal aktiviteter i syfte att förebygga och minska ungas användning av alkohol, narkotika och tobak samt arbeta för att motverka utanförskap och stimulera till delaktighet och inflytande i vardagen. Insatserna är del i den lokala överenskommelsen mellan Varbergs kommun och lokalpolisområde Varberg. Insatserna som ska göras under 2017 är:

- **Kontaktpolis riktad till gymnasieskolan**
 - polisen och gymnasiet Peder Skrivares skola tar fram en gemensam plan för samverkan.
- **Öka kunskap om alkohol och droger**
 - nätverket Trygg i Varberg ska utreda och föreslå lämpligt alternativ till ”drogvaneundersökningen” för fortsatt kunskap om alkohol- och drogsituationen på lokal nivå.
 - Utbilda personal på gymnasiet i drogtecken och symtom
 - Samtliga skolor med åk 7,8 och 9 ska erbjudas en utbildning rörande alkohol och narkotika. Utbildningen riktas till elever, lärare och föräldrar.
 - Ungdomsrådgivningen, som erbjuder råd och stöd till ungdomar och deras anhöriga i frågor gällande alkohol, droger och spel, kommer under 2017 utöka samverkan med polis och skola.
 - Anti-langning: Tänk – om-kampanjer
- **Tillsyn enligt alkohollagen**
 - samordnad tillsyn enligt alkohollagen
- **Narkotikasök med polishund**
 - Sök med polisens narkotikahund på grund- och gymnasieskola.
- **Samverkan under sommarsäsongen**
 - Socialsekreterare, elevhälsopersonal, ungdomsledare och polisens volontärer arbetar tillsammans där ungdomarna befinner sig.
 - Samverkan inför gymnasiets skolstart.

- Dialog kring droger – öka medvetenheten kring droger. Visa på bred samverkan.
- *Framtagande av plan för sommaren 2017 främst riktade till årskurserna 7-9 och gymnasiet.*
- **Insatser för ungdomar med alkohol- och narkotikarelaterad problematik**
 - Under året ha två riktade insatser mot ungdomar med narkotikaproblematik.

Utöver dessa insatser åligger det varje förvaltning och bolag att arbeta förebyggande med ANDT-frågor. Varbergs kommun har ingen utsedd drogsamordnare eller liknande funktion i syfte att samordna arbetet kring alkohol och droger.

3. Plan för drogförebyggande arbete

3.1 Plan för sommaren 2017

I planen för 2017 är en av insatserna i handlingsplanen *”framtagande av plan för sommaren 2017 främst riktade till årskurserna 7-9 och gymnasiet”*. Kultur- och fritidsförvaltningen är ansvariga för att forma innehåll och hålla ihop arbetet. Kultur- och fritidsförvaltningen har i samråd med nätverket Trygg i Varberg kommit överens om att aktiviteter och samverkan bör ske regelbundet under året och inte endast under sommaren varför flera av aktiviteterna tidsmässigt är fördelade under året. Tanken är att erbjuda organiserade drogfria aktiviteter under helger och högtider som av tradition är ”risk-dagar” för ökat bruk av alkohol och droger. Aktiviteterna riktar sig till unga i målgruppen men med särskilt fokus på individer som uppvisar någon form av riskbeteende. För att lyckas fånga unga med riskbeteende krävs samverkan och tät kommunikation mellan förvaltningarna och dess olika verksamheter.

3.2 Beskrivning av aktiviteter

- **Gemensam bemanning på stan under skolavslutningskvällen**
 - Kultur- och fritidsförvaltningen samordnar arbetet på skolavslutningskvällen med ”fältarbete” tillsammans med tjänstemän från Buf, Soc, polisen och kyrkan. Alla som är i tjänst har sin utgångspunkt vid ungdomens hus Centralen på Rosenfredsskolan och fördelar sig på olika ställen under kvällen.
- **Öppen mötesplats en lördag i månaden på någon av kommunens ungdomsgårdar**
 - Uppsökande verksamhet genom att ungdomsgårdspersonal, personal som möter unga, t ex skola, socialtjänst, steget vidare m.fl, rekommenderar unga att gå dit. Mötesplatserna kan erbjuda olika teman och arrangemang med innehåll av exempelvis musik, idrott eller andra aktiviteter på ungdomars önskemål och initiativ¹.
 - En utveckling av detta arbete kan bli stöd till tonårsföräldrar genom gruppsamtal. Plan för det är inte klart i skrivande stund.

¹ **Ungdomars initiativ** – Ungdomsgårdarna i Varberg arbetar enligt metoden KEKS som är en metod för att arbeta med kvalitet och samverkan. Verksamheten ska ”stimulera till och stödja aktiviteter som bygger på och förutsätter ungdomars eget aktiva engagemang och ansvarstagande”.

- **Tema-träffar eller tema-utflykter för särskilt utsedda grupper med unga i riskzon för droger**
 - Exempelvis äventyrsaktiviteter och utmaningar
- **Ungdomsgårdarna ordnar aktiviteter vid skolstarten i augusti**
 - T ex ”bubble-ball” och ”mekanisk tjur”
- **Material till anti-langningskampanjer inför högtider som valborg och skolavslutning**
 - Give-aways att dela ut i samband med anti-langningsaktiviteter

Förslaget är att de pengar som tidigare använts till skolavslutningen nu fördelas på dessa aktiviteter, som sker under året. Merparten av pengarna går till personalkostnader, en andel till kostnader för temakvällar, entréer och reskostnader till äventyrsaktiviteter och inköp av material till anti-langningsaktiviteter.

Planerade aktiviteter är en förstärkning och utökning av det arbete som sker på ungdomsgårdarna och inte ordinarie verksamhet då ungdomsgårdarna i dagsläget inte har öppet på helgerna.